

τιά της κ' ἐνῶ ἤθελα νὰ τὴ λυπηθῶ μέσα μου, ἀρχισα νὰ θυμώνω μὲ τὴν τόλμη της. «Βίδες ἀδιαντροπιά», μοῦ ἔλεγε μιὰ φωνὴ μέσα μου· «μὰ ποίος σοῦ φταίει; αὐτὰ παθαίνει ὅποιος μπερδεύεται μὲ τοὺς κατώτερούς του, ὅποιος ξεχνᾷ τὴ θέση του.» Καὶ θυμωμένος μὲ τὸν ἑαυτὸ μου τώρα βγήκα ὅξω στὴ δουλειά μου.

«Θὰ τὸ δεῖ κι αὐτὴ, σὰν τὸ σκεφτεῖ, πὼς δὲν μποροῦσε νὰ τραδήξει πιὸ μακριὰ τὸ πρᾶμα», σὺλ λογιόμουνά πάλι, γυρέδοντας νὰ σωπάσω μέσα μου τὴν ταρχχὴ μὲ κάθε τρόπο. Καὶ μιὰ στιγμὴ τὴ σώπαινα· ὥστόσο δὲν πιστέψω νὰ μὲ εἶδανε ποτὲ οἱ ἀρρεῶστοι μου τότε ἀφαιρεμένον ὅσο τὴν ἡμέρα αὐτή. Δὲν τὸ περίμενα ποτὲ πὼς ἡ Τάσω θάδειχνε τόση αὐτάδεια. Κι αὐτὸ μὲ θύμωνε ὅλο καὶ περισσότερο. Μὰ μὲ τὸ θυμὸ τί θάδγαζα; Ἐπρεπε νὰ βρεθεῖ τὸ μέσο νὰ σωπάσει ἡ ἀδιαντροπιά της. Σκέφτηκα πολλὰ, ὅσο πού νόμισα πὼς τὸ βρήκα. Ἡ Τάσω, εἶπα μὲ τὸ νου μου, συνήθισε στὴν καλοπέραση. Τόξερε πὼς τὸ περισσότερο γιὰ χάρη της εἶχα βάλει τὸν ἄντρα της δεύτερο νοικοκύρη στὰ χτήματά μου. Χάρη σ' αὐτὸ δὲν εἶχε πιὰ ἀνάγκη νὰ δουλέψει ἡ ἴδια μὲ τὴ μηχανή. Χάρη σ' αὐτὸ μποροῦσε νὰ βάζει κάθε δειλινὸ τὸ παστρικό της φόρεμα καὶ νὰ βγαίνει στὴν αὐλόπορτά της νὰ φλυαρεῖ μὲ τίς γειτόνισσες. Αὐτὸ τὸ νόημα ἔδινε στὸ λόγο πού μοῦ εἶχε πεῖ: «Κ' ἐγὼ τί θές νὰ γίνω;» Δίχως λοιπὸν νὰ γρήσω μπῆκα σ' ἕνα ἐμπορικό, διᾶλεξα ἕνα φόρεμα γι' αὐτή, ἕνα μεταξωτὸ ζωνάρι καὶ μιὰν ἀτλαζένια σκούφια γιὰ τὸ Νικολούλα, ἀπὸ ἕνα φόρεμα γιὰ τὸ καθένα ἀπ' τὰ παιδιὰ της, τὰ τύλιξα, ἔβαλα μέσα καὶ δυὸ εἰκοσιπεντάρικά καὶ τᾶστειλα τὸ μεσημέρι μὲ τὸν ὑπερέτη μου ὅξω στὴν ποταμιὰ. «Αὐτὰ θὰ τῆς δώσουνε νὰ καταλάβει πὼς ἡ ζωὴ της δὲ θάλλάξει», εἶπα κι ἀρχισα νὰ συχάζω κ' ἐγώ. Ἐφαγα μὲ ὄρεξη, κοιμήθηκα, καὶ τὸ δειλινὸ τράβηξα στὴν ἀρρεβωνιαστικιά μου.

Τὸ βράδι εἶχα ξεχάσει πῆς ὀλότελα τὰ πρωῒνα καὶ στοχαζόμουν μονάχα τὴν καινούργια τὴ ζωὴ πού ἀρχίζε γιὰ μένα. Μὲ τὴν πρωτόγνωρη χαρὰ της κατέβηκα τὸ βράδι ἀργὰ νὰ κοιμηθῶ στὴν κάμαρά μου. Ἄναψα τὸ φῶς καὶ πῆρα νὰ γδυθῶ. Ἀξαφνα, σὰν εἶχα πιὰ ξεποδεθεῖ, ἀκουσα χτύπο στὴν πόρτα.

«Ἐρχονται νὰ μὲ φωνάξουν ἀπὸ κανέναν ἀρρωστο», στοχάστηκα· «νὰ μὴν εἴτανε κάνας κᾶνας κοντοτάδος καὶ νὰ πλερωθεῖ ὁ κόπος.»

Πῆγα κι ἀνοιξα τὴν πόρτα. Μοῦ πιάστηκε ἡ πνοὴ σὰ γνῶρισα τὴν Τάσω. Ἡ ματιά της ἄστραψε μὲς τὸ σκοτάδι. Δίχως νὰ βγάλω τσιμουδιά τὴν ἀφρησα καὶ μπῆκε μέσα.

«Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, τί εἶν' αὐτά; σὲ ποιὸν τὰ στέλνεις;» μοῦ εἶπε δείχνοντας στὰ χέρια της τὸ δέμα πού τῆς εἶχα στείλει.

«Σ' ἐσένανε καὶ στὰ παιδιὰ», τῆς εἶπα.

«Στὰ παιδιὰ σου πές», μοῦ εἶπε βραχνὰ καὶ πέταξε χάμω τὸ δέμα.

Εἶδα πὼς ἔπρεπε νὰ τῆς θυμώσω, νὰ γριέψω κ' ἐγώ.

«Γιὰ νὰ σοῦ πῶ», τῆς εἶπα· «θαρρεῖς πὼς θὰ βγάλεις τίποτα μ' αὐτά; Ἐσὺ θὰ τὸ μετανιώσεις.»

Γέλασε δυνατὰ: «Ἐγὼ χαμένη εἶμαι, τὸ ξέρω· μὰ κ' ἐσένανε δὲ θὰ σ' ἀφήσω ἔτσι.» Ἡ φωνὴ της ἔτρεμε.

«Γιὰ στάσου μιὰ στιγμὴ· νὰ κουβεντιάσουμε ἡσυχα», τῆς εἶπα χαμηλώνοντας τὴ φωνή· «τὸ στοχάστηκες ποτὲ μὲ τὰ σωστά σου πὼς θὰ περνοῦσε ἔτσι ὀλη ἡ ζωὴ;»

«Τίποτες δὲ στοχάστηκα», μ' ἔκοψε.

«Ἐ, τότες γιατί ἀγριέβεις ἔτσι; Τί κάνεις τόσο σούσουρο; Ἐσὺ καλὰ θάσαι πάντα. Δὲ θὰ σ' ἀφίσω γώ. Δὲ θὰ σοῦ λείψει τίποτες. Σύχασε μονάχα».

«Νὰ συχάσω γώ γιὰ νᾶχεις ἐσὺ τὴν ἄλλη», μ' ἔκοψε ξανὰ καὶ μὲ κοίταξε ἄγρια.

Ἡ ἰδέα πὼς ἔβαζε τὸν ἑαυτὸ της ἴσα μὲ τὴν ἀρρεβωνιαστικιά μου μ' ἀγρίεψε. Μὰ οὔτε ἡ ὥρα οὔτε ὁ τόπος εἴτανε γιὰ θυμούς. Θέλησα νὰ τὴν καλοπιάσω.

«Ἄτιμε, ἀνείστητε», μοῦ ξαναφώναξε μετρώντας με ἀποπάνω ὡς κάτω μὲ τὸ μάτι.

Τὴν ὥρα αὐτὴ τὸν συλλογίζουμαι τὸ λόγο της. Τὴ στιγμὴ ὅμως πού τὸν ἀκουσα μοῦ ἀναψε μονάχα πὸ πολὺ τὸ αἷμα. «Ἀδιάντροπη!» εἶπα μέσα μου, μὰ δὲν τὸ ξεστόμισα. Μοῦ ἤρθε μεμιάς ὀλη ἡ φρονημάδα πὸ τὴν εἶχα χάσει τόσα χρόνια. Ἐπρεπε νὰ συχάσω τὴν ἀδιάντροπη, νὰ τὴ φέρω μὲ κάθε τρόπο στὰ λογικά της καὶ νὰ τὴ βγάλω ἀπὸ κεῖ μέσα. Ἡ κάμαρά μου μοῦ φαινότανε ἱερὴ τὴν ὥρα ἐκείνη. Καὶ τὸ χειρότερο, μ' εἶχε πιάσει κάποιος τρόμος, πού οὔτε τὸν εἶχα στοχαστεῖ ἀμέτρητες νυχτιὲς πρωτότερα. Φοβόμουνα μὴν ἀκούσει ἡ μάννα μου ἀποπάνω, μὴ νοιώσει, μὴν παραιονέψει κάνας γείτονας, κάνας διαδάτης.

«Κ' ἐγὼ πὼς σ' ἔδλεπα τόσον καιρὸν μὲ τὸ Νικολούλα; Ἐτσι εἶν' ἡ ζωὴ. Δὲν τὴν κατάλαβες ἀκόμα;» θέλησα νὰ τῆς πῶ μὲ τὸ καλό.

«Μὲ τὸ Νικολούλα!» μ' ἔκοψε καὶ πάλι καὶ γέλασε.

«Γιὰ στάσου, μωρή Τάσω· γιὰ στοχάσου το καλὰ», δοκίμασα νὰ τῆς ξαναπῶ πηγαίνοντας κιντὰ της.

«Δὲν ἔχω νὰ στοχαστῶ τίποτες», μοῦ φώναξε καὶ μ' ἔπρωξε: «Ἄν ὡς αἷμα δὲ στείλεις τὸ δαχτυλίδι πῶς, θὰ τῆς πῶ τὰ δυὸ παιδιὰ στὴν πόρτα της.» Τίναξε καὶ τὰ δυὸ τὰ χέρια της μὲ ὁρμή καὶ στάθηκε κοιτάζοντάς με.

Ἐκαμα νὰ τὴν πιάσω.

«Φέβγα! Αὐτὸ πού σοῦπα μοναχά», μοῦ εἶπε ξερά, μὲ ἄμπωξε κ' ἔφυγε γλήγορα.

(Στᾶλλο φύλλο τελιώνει)

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕ ΛΙΓΟ

ἀρχίζει τὸ τύπωμα τῶν ἔργων τοῦ **Σπήλιου Πασαγιάννη**.

Ὅσοι ἔτυχε νὰ κατέχουν ἀνέκδοτα χειρόγραφα του, παρκαλιοῦνται πολὺ νὰ τὰ στείλουν **συστημένα** στὸν ἀδερφὸ τοῦ Παιτή, Κωστ. Πασαγιάννη, στὴ Ζάκυνθο.